

**Diagnoza zasobów, potrzeb
i oczekiwań społeczności lokalnej
pod kątem oferty
Biblioteki + Centrum Kultury
w Czarnym Borze.**

Spis treści:

1. Wprowadzenie.

- 1.1. Gmina Czarny Bór podstawowe informacje.
- 1.2. Charakterystyka Biblioteki + Centrum Kultury w Czarnym Borze
- 1.3. Działania przeprowadzone w ciągu ostatnich 3 lat.
- 1.4. Projekty przeprowadzone w ciągu ostatnich 3 lat.

2. Diagnoza

- 2.1. Cele.
- 2.2. Metodologia badania zasobów i potrzeb społeczności lokalnej gminy Czarny Bór.
- 2.3. Wyniki przeprowadzonych badań.
 - 2.3.1. Badania osób dorosłych i seniorów
 - 2.3.2. Badania młodzieży.

3. Podsumowanie i wnioski.

1. Wprowadzenie.

1.1. Gmina Czarny Bór podstawowe informacje.

Gmina Czarny Bór administracyjnie należy do powiatu wałbrzyskiego w województwie dolnośląskim. Położona jest na styku powiatu wałbrzyskiego i kamiennogórskiego. Leży w południowo - zachodniej części powiatu wałbrzyskiego pomiędzy gminami:

na północy - Marciszów i Stare Bogaczowice;

na wschodzie - Gmina Boguszów- Gorce;

na południu - Gmina Mieroszów;

na zachodzie - Gmina Kamienna Góra.

Komunikacyjnie gmina położona jest na trasie Wałbrzych - Jelenia Góra. Położenie geograficzne pomiędzy Doliną Kotliny Krzeszowskiej a górami Kruczymi, Trójgarbem, Małym i Dużym Dzikowcem oraz Wielką Lesistą stwarza duże walory krajobrazowe i atrakcje turystyczne. W skład gminy wchodzi pięć sołectw:

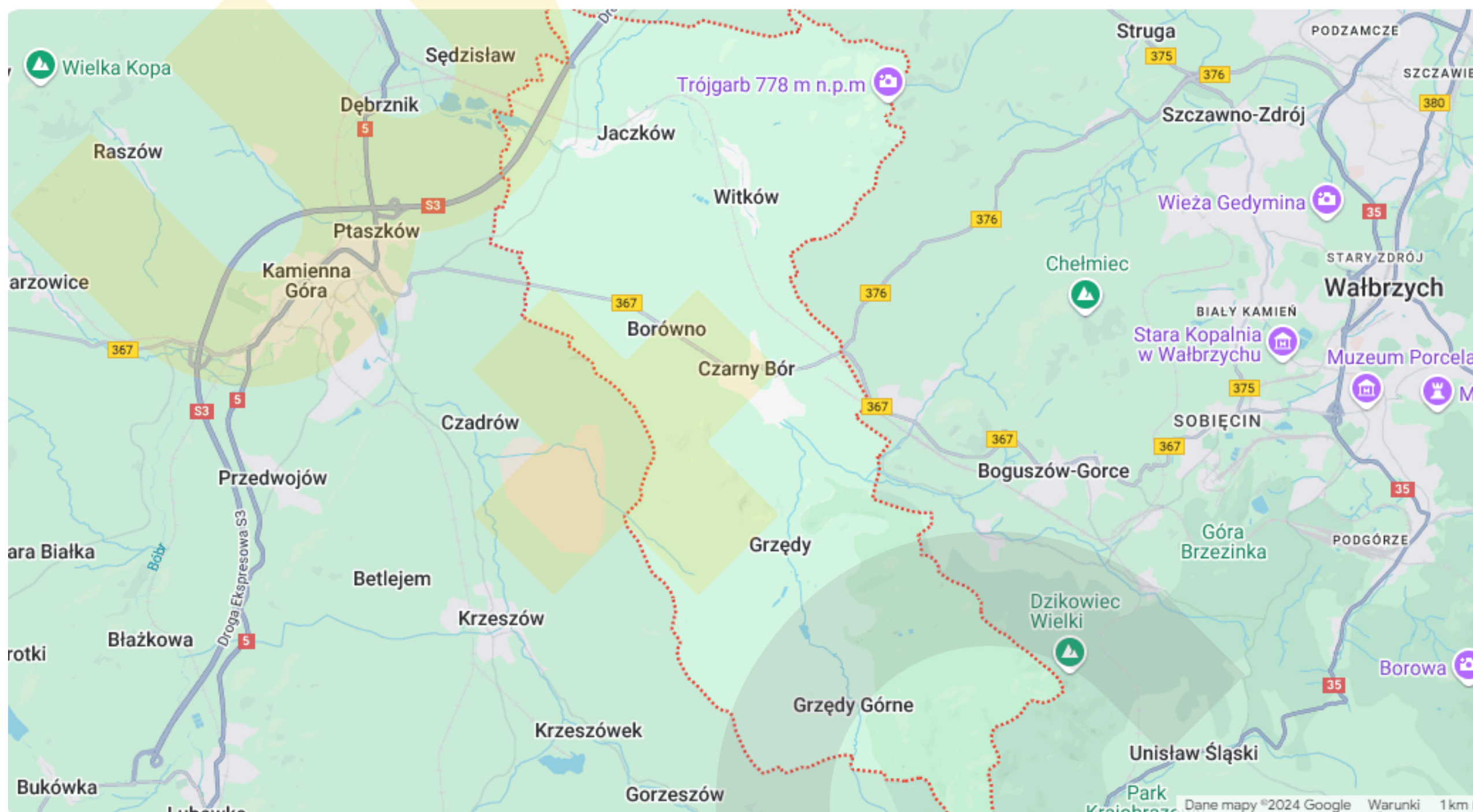
- Borówno,
- Czarny Bór,
- Grzędy i Grzędy Górne,
- Jaczków,
- Witków.

Gmina Czarny Bór ma 4 787 mieszkańców, z czego 50,7% stanowią kobiety, a 49,3% mężczyźni

- liczba mieszkańców w wieku 60+	- 1203 osoby,
- liczba mieszkańców w wieku 26- 59	- 2198 osób,
- liczba mieszkańców w wieku 16 -25	- 499 osób,
- liczba mieszkańców w wieku 7 -15	- 460 osób
- liczba mieszkańców w wieku 0-6	- 427 osób.

Czarny Bór

Gmina w powiecie wałbrzyskim

1.2. Charakterystyka Biblioteki + Centrum Kultury w Czarnym Borze

Biblioteka + Centrum Kultury w Czarnym Borze jako samodzielna samorządowa instytucja kultury funkcjonuje od 1 stycznia 2017 roku. Powołana została Uchwałą Rady Gminy Nr XXXIV/125/2016 w sprawie połączenia samorządowych instytucji kultury i utworzenia instytucji Biblioteka + Centrum Kultury w Czarnym Borze.

Siedziba Biblioteki + Centrum Kultury mieści się w Czarnym Borze przy ul. Sportowej 43, a terenem działania jest obszar gminy Czarny Bór. Szczegółowy zakres działania jednostki określa statut, będący załącznikiem do powyższej Uchwały.

W strukturze Centrum Biblioteczno-Kulturalnego znajdują się:

- Biblioteka Publiczna w Czarnym Borze
- Centrum Kultury w Czarnym Borze

oraz

- świetlice wiejskie w:
 - Borównie,
 - Jaczkowie,
 - Witkowie,
 - Grzędach.

W placówce głównej w Czarnym Borze znajdują się: sala biblioteczna, pracownia komputerowa, biblioteczny kącik malucha, sala zabaw, sala widowiskowa wyposażona w sprzęt sceniczny oraz multimedialny, a także 2 pracownie warsztatowo-szkoleniowe.

W okresie letnim funkcjonuje „Letnia czytelnia”, wyposażona w 25 leżaków, umożliwiającą korzystanie z usług placówki na świeżym powietrzu. Budynek Biblioteki + Centrum Kultury w Czarnym Borze jest przystosowany do obsługi osób niepełnosprawnych.

W budynku biblioteki mieści się również biblioteka szkolna Gminnego Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Czarnym Borze. Biblioteka +Centrum Kultury prowadzi zajęcia zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dla dorosłych.

Cykliczne działania dla dzieci i młodzieży:

- Warsztaty teatralne (grupa teatralna I Morele Bęc)
- Warsztaty tańca (grupa tańca Street Dance Dzikie Densy oraz „BALET’owe zabawy” dla najmłodszych)
- Klub Malucha,
- Zespół muzyczny - Nutki Kawki,
- Podstawy gry w szachy (zajęcia dla dzieci na świetlicy w grzędach)
- Robotyka (warsztaty z robotyki i programowania na świetlicy w Witkowie i Borównie).

Cykliczne działania dla dorosłych:

- Uniwersytet III Wieku (Czarny Bór)
- Koło Gospodyń Wiejskich (Czarny Bór)
- Koło Gospodyń Wiejskich (Grzędy)
- Stowarzyszenie Atrakcyjni (Czarny Bór)
- Zumba (Czarny Bór)
- Pilates (Czarny Bór)
- Dyskusyjny Klub Książki (Czarny Bór)
- Zespół ludowy Grzędowianki (Grzędy)
- Zespół Śpiewaczy Radość (Witków)
- Klub Seniorów działający (Witków)
- Pomoc prawna dla mieszkańców.

Na terenie Gminy Czarny Bór Centrum organizuje lub wspiera organizacyjnie następujące imprezy oraz wydarzenia kulturalne tj.:

- KONCERT NOWOROCZNY
- KONKURS RECYTATORSKI PEGAZIK
- DZIEŃ KOBIET
- RECITAL CHOPINOWSKI (edycja wiosenna i jesienna)
- FERIE I WAKACJE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
- WARSZTATY ŚWIĄTECZNE (wielkanocne i bożonarodzeniowe)
- DZIEŃ DZIECKA
- NARODOWE CZYTANIE
- GMINNE DOŻYNKI – ŚWIĘTO PIEROGA
- DZIEŃ SENIORA
- BIESIADA Z PIOSENKĄ
- MIKOŁAJKI
- WOŚP

1.3. Działania przeprowadzone w ciągu ostatnich 3 lat.

Od maja 2021 do grudnia 2022 B+CK brała udział w 4. Rundzie Programu Rozwoju Bibliotek (Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego). W ramach tego działania pracownicy biblioteki przeszli szkolenia z zakresu: diagnozy społecznej, budowania współpracy z partnerami, tworzenia strategii rozwoju.

W wyniku udziału w programie powstała zarówno diagnoza potrzeb w zakresie czytelnictwa i kultury naszych mieszkańców oraz plan rozwoju biblioteki na najbliższe lata.

Diagnoza wykazała, że w gminie Czarny Bór jest duża potrzeba organizacji interdyscyplinarnych zajęć dla dzieci i ich rodziców - mieszkańców w wieku produkcyjnym i ich dzieci.

Ponadto jak większość bibliotek również Czarnym Borze w bibliotece brakuje młodzieży i młodych dorosłych, a co za tym idzie atrakcyjnej oferty dla tej grupy odbiorców.

Diagnoza przeprowadzona była jednak w roku 2022 dlatego też istniała duża potrzeba aktualizacji jej, pogłębienia i weryfikacji czy działania realizowane przez B+CK w roku 2023 były skuteczną odpowiedzią na potrzeby mieszkańców.

Dodatkowo w ciągu trzech ostatnich lat B+CK w Czarnym Borze prowadziła działalność edukacyjno-kulturalną organizując spotkania z autorami zajęcia edukacyjne dla dzieci i ich rodziców, wykłady dla słuchaczy Uniwersytetu III Wieku, zajęcia z zakresu animacji kultury podczas wakacji, ferii i specjalnych okazji np. Dzień Dziecka, Noc Bibliotek, Narodowe Czytanie i inne

1.4. Projekty przeprowadzone w ciągu ostatnich 3 lat.

1.

Od maja do grudnia 2022 roku B+CK w partnerstwie z Gminnym Zespołem Szkolno-Przedszkolnym realizowała projekt pt. "Basiowe czytanki - rodzinne warsztaty w bibliotece" (dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury - państwowego funduszu celowego). Był to projekt interdyscyplinarnych, rodzinnych warsztatów (w oparciu o serię wydawniczą "Basia" Zofii Staneckiej), mających na celu wspieranie kompleksowego rozwoju dzieci w wieku przedszkolnym oraz rozszerzenie zakresu usług biblioteki i dostosowanie ich do potrzeb najmłodszej grupy odbiorców oraz ich rodziców.

2.

Od czerwca do listopada 2022 B+CK była partnerem Koła Gospodyń Wiejskich w Czarnym Borze w realizacji projektu interdyscyplinarnych warsztatów pt. "Z kamerą w kuchni i w ogródku, czyli międzypokoleniowe warsztaty z KGW" (dofinansowano ze środków Programu Działaj Lokalnie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce i ODL Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Granica”).

W programie udział wzięli najmłodsi mieszkańcy Gminy Czarny Bór oraz seniorzy. Przez blisko pół roku uczestnicy zajęć wspólnie z członkiniami Koła Gospodyń gotowali, tworzyli mini ogródki zielno-warzywne, kwiatowe rabaty w formie pociągów, a nawet poznawali tajniki animacji poklatkowej.

W ramach warsztatów powstały 4 krótkometrażowe filmy animowane.

3.

Od czerwca do grudnia 2023 r. B+CK w partnerstwie z Gminnym Zespołem Szkolno-Przedszkolnym oraz Uniwersytetem III Wieku realizowała projekt pt. "Kto, ja? Ja nie napiszę książki?" (dofinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury - państwowego funduszu celowego).

Był to cykl spotkań autorskich i warsztatów mających na celu wzmocnienie funkcji biblioteki jako ośrodka animującego kulturę i budującego wspólnotę czytelniczą.

Motywnym przewodnim projektu była historia Pawła Edmunda Strzeleckiego.

4.

Od września do listopada 2023 roku B+CK była Partnerem Koła Gospodyń Wiejskich w Czarnym Borze w realizacji projektu "Czarnoborskie Warsztaty Folkloru i Rękodzieła" (dofinansowano ze środków budżetu Województwa Dolnośląskiego).

Celem realizacji zadania było poznanie i utrwalenie dziedzictwa kulturowego ziemi czarnoborskiej oraz integrację międzypokoleniową mieszkańców.

Cel realizowany był poprzez cykl wydarzeń i warsztatów folklorystycznych, które przyczyniły się do budowania tożsamości kulturowej i regionalnej mieszkańców.

5.

„Świetlicowo zaprogramowani” – cykl zajęć z robotyki oraz nauk ścisłych dla dzieci ze świetlic wiejskich

6.

„Senioralna Akademia Kultury” – cykl wydarzeń kulturalnych i zajęć wspierających aktywność i dobrostan psychofizyczny seniorów

2. Diagnoza

2.1. Cele diagnozy

Niniejsza diagnoza powstała w związku z realizacją projektu pt. „Biblioteka Ludzi z Pasją!” w ramach programu BLISKO (2024-2025) Biblioteka | Lokalność | Inicjatywy | Społeczność | Kooperacja | Oddolność Priorytet 4, Kierunek Interwencji 4.1, dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025.

„Biblioteka Ludzi z Pasją” to zadanie służące rozpoznaniu środowiska, w którym pracują bibliotekarze, rozwijające ich kompetencje tak, aby biblioteka stała się dla naszych czytelników i odbiorców działań w pełni „trzecim miejscem”. W tym celu budujemy partnerstwo z mieszkańcami i podmiotami działającymi na rzecz społeczności gminy Czarny Bór, prowadzimy wspólne inicjatywy oraz wymieniamy się doświadczeniami z partnerskimi bibliotekami. Chcąc wzmocnić kulturotwórczą rolę biblioteki i rozwijać aktywne czytelnictwo, działania realizowane przez B+CK są skierowane na rozwijanie pasji mieszkańców, zdobywanie wiedzy, budowanie zaangażowanej wokół biblioteki społeczności i włączanie nowych środowisk w działania biblioteki.

Naszym celem jest zbudowanie odpowiedniej oferty pozwalającej na efektywną promocję czytelnictwa i poszerzenie działalności biblioteki z zakresu edukacji, animacji kultury i rozwoju czytelnictwa. Chcemy również zbudować aktywną i zaangażowaną społeczność. Program Blisko daje możliwość współpracy i integrację z partnerami oraz z osobami działającymi na rzecz społeczności lokalnej i stworzenia „trzeciego miejsca”- przestrzeni do spotkań, wspólnej pracy, twórczej działalności i promowania aktywności czytelniczej o odpoczynku.

Celem diagnozy jest rozpoznanie zasobów oraz analiza potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej Gminy Czarny Bór oraz wzmocnienie zaangażowania Biblioteki + Centrum Kultury w Czarnym Borze w życie społeczności lokalnej oraz rozwijanie kapitału kulturowego jej mieszkańców.

Diagnoza pomoże nam:

- dopasować podejmowane działania do potrzeb odbiorców,
- dostrzec bariery i przeszkody w dostępie do ciekawej oferty skierowanej do mieszkańców,
- pozyskać partnerów do działania by wykorzystać potencjał lokalny we wspólnym działaniu,
- bardziej poznać społeczność lokalną jej potencjał, potrzeby i problemy

Po zakończeniu realizacji zadania BLISKO B+CK stanie się Biblioteką Ludzi z Pasją miejscem budowania i rozwijania partnerstw. Dzięki podniesieniu kompetencji bibliotekarzy, realizacji szeregu działań edukacyjnych i animacyjnych będących odpowiedzią na realne potrzeby mieszkańców stanie się tzw. "trzecim miejscem" - centrum dostępu do kultury, wiedzy i integracji społeczności lokalnej na rzecz rozwoju czytelnictwa.

Dzięki współpracy z partnerami, wymianie doświadczeń z innymi Bibliotekami, sieciowaniu, rozpoznawaniu potrzeb mieszkańców i podniesieniu kompetencji bibliotekarzy biblioteka będzie miejscem spotkań, dzielenia się swoimi pasjami, umiejętnościami, wzajemnej inspiracji i aktywnego czytelnictwa. Miejscem szkoleń, warsztatów i promocji dla mieszkańców, lokalnych instytucji, twórców i artystów.

2.2 Metodologia badania zasobów i potrzeb społeczności lokalnej gminy Czarny Bór.

Badania prowadziliśmy wykorzystując bezpośrednie spotkania z mieszkańcami. W celu uzupełnienia posiadanej wiedzy podsumowaliśmy posiadaną wiedzę i zasoby. Badając potencjał kulturowy skupialiśmy swoją uwagę na zasobach, takich jak:

- kompetencje,
- liderzy,
- wartości,
- infrastruktura,
- aktywność.

W procesie diagnozy wykorzystywaliśmy dwie jakościowe metody.

Metody :

- wywiad,
- warsztaty.

Otrzymywane wyniki porównywaliśmy i połączyliśmy w jedną całość.

Narzędzia badawcze dobieraliśmy z myślą o grupie docelowej oraz czasie trwania procesu badawczego.

Metody JAKOŚCIOWE jakie wykorzystaliśmy podczas diagnozy:

- w warsztatach wzięła udział młodzież z klas od 6 do 8 (48 osób), oraz dorośli (10 osób),
- w przeprowadzonych wywiadach wzięła udział młodzież z klas 4 i 5 (30 osób) oraz dorośli i seniorzy (60 osób)

2.3. Wyniki przeprowadzonych badań.

Badania seniorów:

To co mamy:

Badając wiedzę seniorów na temat zasobów jakimi dysponujemy, ciekawi ludzie, twórcy, artyści i historie, uzyskaliśmy następujące odpowiedzi:

- fotografowie, podróżnik Janusz Walkowiak,
- seniorzy i ciekawe życiorysy: pani Klaudia i pani Ania,
- malarze,
- rękodzieło (m.in. bibuła, szydełkowanie, hafty, rzeźba w drewnie, drewniane ozdoby

Miejsca, w których rozwija się lub może być rozwijana działalność biblioteczno-kulturalna:

- budynek, sale B+CK,
- budynki świetlic wiejskich,
- boiska,
- skwer Olimpijczyka z ławkami,
- miejsce na ognisko (zakątek seniora),

Potrzeby seniorów:

- bale, biesiady,
- spotkania z ciekawymi ludźmi (twórcami, pisarzami),
- koncerty, warsztaty malarskie, rękodzielnicze,
- wyjazdy do muzeów, filharmonii, teatrów,
- spotkania z psychologiem, lekarzem, prawnikiem,
- kursy pierwszej pomocy,
- zajęcia z zumbi, jogi,

Czym jest biblioteka, kultura?

- książka,
- DKK,
- biblioteka,
- teatr,
- kino,
- opera,
- filharmonia,
- kościół,
- zabytki,
- ogrody,
- kuchnia,
- kapele ludowe,
- regionalne potrawy i zwyczaje,
- rękodzieło,
- spotkania z pisarzami i ciekawymi osobami,
- spotkania dla kobiet,
- Spotkania z podróżnikami.

Bariery dostępu do kultury:

- brak komunikacji,
- mało ciekawych zajęć,
- mało spotkań z pisarzami,
- zbyt wysokie ceny biletów w instytucjach,

Badanie młodzieży

To co mamy w naszej gminie, z czego możemy korzystać.

Badając wiedzę młodzieży na temat zasobów jakimi dysponujemy (ciekawi ludzie, twórcy, artyści i historie) uzyskaliśmy następujące odpowiedzi:

- nauczyciele z pasją
- osoby, które przeżyły wojnę,
- znani trenerzy biathlonu

Młodzież wymieniała w większości lokalnych sportowców:

- kolarz ,
- zapaśnik,
- akademie piłkarska FUTGOL,
- taniec ,
- zespół ludowy Janicki

Miejsca, w których rozwija się lub może być rozwijana działalność B+CK:

- Biblioteka,
- wieża na Trójkarbie,
- Skwer Olimpijczyków,
- świetlice,
- stadion w Czarnym Borze,
- łąka nad Lipkami,
- plac zabaw,
- ruiny zamku,

Jakie są biblioteczno-kulturalne potrzeby i pomysły młodzieży:

- Klub dyskusyjny o książkach „na czasie”,
- warsztaty kulinarne,
- escape room,
- wycieczki kulturoznawcze do innych krajów,
- festyny z muzyką,
- skatepark,
- koncerty,
- zajęcia z osobami niepełnosprawnymi,
- zwierzęta w bibliotece,
- zielony kącik odpoczynku,
- koncerty charytatywne,
- spotkania ze sławnymi osobami,
- miejsca na dyskoteki,
- zajęcia fotograficzne,
- zajęcia rozwijające pasje,
- kino - wieczory filmowe,
- zajęcia kulinarne,
- zajęcia z tańca

Czym jest biblioteka, kultura?

- miejsce,
- książka i pisarze,
- półki z książkami,
- gry planszowe,
- warsztaty ilustracji,
- tradycje,
- teatr,
- kino,
- pierogi,
- dobre zachowanie,
- poezja,
- pieśni patriotyczne,
- HBO, Netflix.

Bariery dostępu do kultury:

- brak miejsc dla młodzieży,
- brak znanych, ciekawych ludzi
- brak komunikacji miejskiej,
- brak możliwości rozwijania talentów,
- brak poznawania innych kultur i wymiany międzynarodowej ,
- brak funduszy na rozwijanie pasji,
- mała różnorodność zajęć,
- duża odległość do dużych miast,

Spotkania z lokalnymi partnerami.

Zorganizowaliśmy spotkanie z partnerami projektowymi, z którymi poruszaliśmy temat potencjału kulturowego naszej gminy, a także dzieliliśmy się pomysłami i uwagami na temat działań, które organizują partnerzy.

Nasi partnerzy, szczególnie sołtysi i szkoła, udostępnili nam tablice ogłoszeń, na których mogły zawisnąć plakaty informujące o działaniach programu BLISKO. Stowarzyszenia, szkoła, koła gospodyń wiejskich, III uniwersytet zamieszczali informacje o projekcie na swoich stronach i portalach społecznościowych.

2.4. Podsumowanie i wnioski

Dzięki programowi BLISKO udało się przeprowadzić diagnozę potrzeb społeczności lokalnej. Jest ona początkiem do nowego spojrzenia na działalność B+CK i dostosowania jej do lokalnej społeczności oraz podążania za jej potrzebami. Prowadzone badania na naszym terenie pobudziły w mieszkańcach kreatywność, co pozwoliło na opracowanie nowych pomysłów.

Zdiagnozowany potencjał kulturowy, w tym m.in gotowość do uprawiania kultury czy otwartość na współpracę z innymi powinien być punktem wyjścia w inicjowaniu partnerskich na jej rzecz działań. Powyższe przyczyni się do wymiany doświadczeń, sieciowania, dzielenia zasobami i co niezwykle istotne - budowania relacji.

Diagnoza pokazała też na jakim etapie znajduje się instytucja w kontekście pracy bibliotecznej w bezpośredniej relacji ze społecznością lokalną. Zauważyliśmy potrzebę integracji społeczności lokalnej i budowania poczucia przynależności.

Działalność powinna odpowiadać na potrzeby mieszkańców. Działalność kulturalna w obecnych czasach, to przede wszystkim działalność animacyjna, włączająca mieszkańców i dająca im możliwość rozwoju własnych pomysłów i pasji kulturalnych.

Przeprowadzona diagnoza umożliwia bliższe poznanie potrzeb bibliotecznych i kulturalnych społeczności lokalnej. Badanie dało możliwość nawiązania dialogu ze społecznością lokalną, a badani poczuli, że mają realny wpływ na projektowanie działań bibliotecznych i kulturalnych.

Diagnoza stanowi punkt wyjścia do działań na 2025 rok.

Co i dla kogo?

Planując działania w bibliotece chcemy włączyć młodzież, zapraszając ich do współpracy i aktywności podczas tworzenia tejże oferty. Stworzymy warunki, w których będą oni, zarówno twórcami, jak i aktywnymi jej odbiorcami. Przedyskutujemy np. temat spotkań z ciekawymi ludźmi (np. idolami), które zwieńczone zostaną spotkaniami autorskimi lub warsztatami...

Odpowiadając na potrzeby seniorów stworzymy inicjatywy o charakterze spotkań z ciekawymi ludźmi, warsztaty rękodzielnicze, zaprosimy ich m.in. do udziału w warsztatach kulinarnych, połączonych np. ze spotkaniami z dietetykiem i rozmowami na temat zdrowej żywności.